

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem III. & IV.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1762

Titulus XXI. Generalia Principia de Præscriptionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68067)

De Præscriptionibus. 839

hoc jus Spolii exercuerint, & adhuc
exerceant in Bona Clericorum sibi
subjectorum 66.),

TITULUS XXI.
GENERALIA PRINCIPIA DE
PRÆSCRIPTIONIBUS.

*Conf. lib. 2. Decretal. tit. 26. Sext.
tit. 13.*

§. 554.

VARIOS hucusque recensuimus *Pro con-*
Contractus, & modos, quibus *servan-*
acquiruntur, vel alienantur Bona aut *da tran-*
Jura Ecclesiarum. Frequenter con- *quillita-*
tingit, dominium Bonorum his mo- *te Rei-*
dis non transferri, forsan quod ipse, *publicæ*
qui

66.) De Dicecesi Spirensi supra dictum
tit. de Testamentis. §. 458. Not. 65.
Pro Dicecesi Trevirensi consuetudi-
nem Spolii anno 1397. abrogat Boni-
facius Papa IX. apud Rev. mum DE
HONTHEIM Hist. Trevir. tom. 2. do-
cum. 763. fol. 302. In Dicecesi Con-
stantiensi exhibetur Bulla Martini V.
anno 1420. data, per quam damna-
tur consuetudo, vel potius corrupte-
la Spolii, per aliquos Beneficiorum
Patronos in illa Dicecesi, exerceri soliti.

qui transferre constituit, dominus non fuerit: frequenter etiam, toto negotio rite peracto, post longiora temporis intervalla probationes deficiunt, quæ obtentum jus possint etiam in foro contentioso stabilire. Unde nullus litium finis, nec unquam obtinetur securitas contra importunos impugnatores. Provident igitur Leges de remedio, quo tuti reddantur possessores, etiamsi forte olim in acquisitione rei defectus aliquis intercessisset, vel saltem, etiamsi ad justam acquisitionem ostendendam, legitimis probationibus destituantur.

*Intro-
ducta
est Præ-
scriptio.*

§ 555. Remedium hoc venit sub nomine Usucapionis & Præscriptionis, quæ hodie ferme confunduntur. *Usucapio* apud Romanos dicebatur, qua quis rem capit & acquirit per usum, seu possessionem. Pertinebat hæc tantum ad fundos Italicos, in quos Dominium Quiritarium seu Legitimum cadebat, id est, qui tenebantur jure Romanorum. In supplementum inventa est *Præscriptio*, quæ se porrigeret ad prædia etiam Provincialia, in quibus solummodo dabatur Dominium natura-

tura.

De Præscriptionibus. 841

turale, seu Bonitarium, id est, quale Gentes omnes jure Quiritum non gaudentes, in suis prædiis obtinebant. Si quis utrumque dominium, scilicet naturale & legitimum habebat, is pleno jure dominus dicebatur 67.). JUSTINIANUS antiquæ subtilitatis ludibrium expulsurus, hanc differentiam sustulit 68.), eo solum discrimine relicto, quod Usucapionem proprie tantum de rebus corporalibus usurpemus: Præscriptionem autem etiam de incorporalibus & liberationibus.

§. 556. Usucapio juxta Leges Romanas 69.) est adjectio domini per continuationem possessionis temporis lege definiti. Ut autem definitio accommodetur etiam Præscriptioni, dici solet, *modus acquirendi a Jure approbatus, quo per possessionem debito modo & tempore continuatam obtinetur jus aliquod.*
H h h vel

67.) THEOPHILUS Paraphras. græc. Instit. l. i. tit. 5. §. 4. item Ex Corpore Ulpiani tit. i. §. 16.

68.) L. un. C. de nudo jure Quirit. toll. item L. un. C. de Usucap. transform.

69.) L. 3. ff. de Usucap.

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

Finis: *vel liberatio aliqua* 70.) Finis ejus est tranquillitas Reipublicæ, scilicet ut dominia rerum sint certa, & lites finiantur. Istud enim obtinetur si quis acquirat firmum jus antea non habitum; vel liberetur ab aliqua obligatione, ita ut nemini liceat, illud jus posthac in dubium vocare, vel obligationem imponere.

Origo: §. 557. Nihil hac in re contra naturalem æquitatem fieri, fatentur omnes; cum æquissimum sit, ut commoda privatorum cedant tranquillitati publicæ. Unde sunt, qui originem Præscriptionis *Juri Naturali* tribuunt, alii *Juri Gentium*: ego convenientius tribuendam censeo Legibus positivis. *Æquitati Juris Naturali*

70.) Quando nominamus *Possessionem*, nonolumus præjudicare illis, qui, ut infra apparebit, ad Præscriptionem privativam, seu ad obtinendam liberationem ab aliqua obligatione, nullam possessionem, sed solius cursum temporis requirunt: nam *Possessionis* vocem hoc loco non stricte sumimus pro rei detentione; sed pro aliquo, quod veræ possessioni æquivalet, ut suo loco dicetur.

De Præscriptionibus. 843

turalis satisfit, dicendo, Legislato-
ribus & Populorum Moderatoribus
competere potestatem stabiliendi mo-
dos illos, quibus obtineatur tran-
quillitas Reipublicæ: ut autem hic
ipse modus, quem Præscriptionem
seu Usucapionem vocamus, Jure Na-
turali, vel saltem ex mutua Gentium
conventionem ante Leges positivas vi-
guisse dicatur, verosimile non vide-
tur. Nam opinio, quæ in Jure Na-
turali originem Præscriptionis quæ-
rit, fundatur potissimum in præ-
sumpta derelictione: præterquam
autem, quod plerumque derelictio
rei suæ prudenter præsumi non pos-
sit; notum etiam est, quod modus
acquirendi dominium per derelictio-
nem, omnino diversus sit a Præscri-
ptione: derelictio enim fundatur in
propria voluntate abdicante & de-
ferente rem suam; proin locum non
habet in ignorante, qui sicut non
habet consensum, sic neque animum
derelinquendi: præscriptio autem
contra invitum ex dispositione le-
gum procedit, & plerumque contra
ignorantem, qui male existimatur
derelinquere rem suam. Nec ad Jus
Gentium confugere possumus. Om-

H h h 2

nes

nes fatentur, tempus, titulum, possessionem & alia ad Præscriptionem requisita, determinari a Legibus Civilibus cujusvis populi: qua fiducia igitur una gens contra alteram stabiliet Præscriptionem suam ex propriis Legibus, quas alter populus non agnosceret? quid emolumenti Jus Gentium pro tranquillitate afferet, allegando Præscriptionem, de cujus requisitis quivis populus proprias Leges statuendi potestatem habet? Inter Judæos Præscriptio nullum habebat usum 71.): aliæ quædam Gentes admittebant quidem Præscriptionem inter Cives suos; negabant autem,

71.) JEPHTE Judic. C. II. non opponit Ammonitis Præscriptionem; sed Regionem Amorrhæis ereptam dicit jure belli: Ammonitis autem jus omne negat ex *præsumptione*, trecentorum annorum silentio confirmata. Imo Præscriptio, quæ daret jus perpetuum, erat contra Legem Mosaicam, quæ Levit. XXV. 8. seqq. omnes possessiones, etiam optimo titulo alienatas, jubebat anno quinquagesimo, seu Jubileo reverti ad antiquos possessores suos.

De Præscriptionibus. 845

tem, & adhuc hodie negant exteris contra se 72.)

§. 558. Præscriptio I. alia est *Positiva Divisio*, qua res aut jus antea non habitum acquiritur: alia *Privativa*, qua alterius jus perimitur. II. *Memorialis*, quæ non excedit memoriam hominum viventium, scilicet *longi temporis*, decem annorum inter præsentis, viginti inter absentes; *longissimi temporis*, triginta aut quadraginta annorum: *Immemorialis*, cujus contrarii memoria in viventibus hominibus non extat. *Centenaria* non-

H h h 3

nun-

72.) Antiqua Romanorum *Lex usum & auctoritatem fundi jubet esse biennium*. *Fragm. XII. Tabul. tit. 23.* Nihilominus *adversus hostem* (id est, peregrinum) *æterna auctoritas esto.* *Ibid. §. 5.* Sic hodie inter Galliarum Cives, sicut & inter Austriacos vigent Præscriptionis Leges: & tamen nec Gallia, nec Austria ab exteris contra se præscriptionem allegari patitur. De Hispania, testis est *Ferd. Vasquius Illustr. Controv. lib. 2. C. 51. n. 38.* Gallorum sententia prodit *Reunionum Camera in Alsatia* priori sæculo erecta, de qua vid. *Pufendorf Rerum Brandenburgic. lib. 18. §. 14. seqq. Struv. Corpus Histor. Germ. Period. 10. sect. 11. §. 50.*

nunquam refertur ad memorialem; nonnunquam ad immemoriam Præscriptionem. III. *Ordinaria*, quæ in præscribendis rebus mobilibus completur triennio; in immobilibus decennio aut vicennio; adversum actiones personales tricennio: *Extraordinaria*, quæ in certis casibus longius tempus requirit.

Quis & contra quem præscribere possit? §. 559. Præscribere possunt omnes illi, qui juris activi sibi querendi, vel juris passivi, aut obligationis, a qua liberentur, capaces sunt: ex communi consuetudine, non tamen ex Legibus Romanis, etiam pupilli, infantes, furiosi, per tutorem, Curatorem, Procuratorem, negotiorum gestorem subsecuta rati habitatione. Similiter præscribi regulariter potest contra omnes, qui capaces sunt juris activi, modo a Legibus non impediuntur agere 73.).
Ob

73.) *Quis enim incusare eos potuerit, si hoc non fecerint, quod etsi maluerint, minime adimplere Lege obviant valebant?*
L. 1. §. fin. C. de annali except. Regula generalis est: contra non valentem agere non currit præscriptio. Ubi non est nata actio, non currit præscriptio.

De Præscriptionibus. 847

Ob tale impedimentum *juris* contra filiumfamilias quoad bona adventitia ordinaria; adversus uxorem stante matrimonio in bonis dotalibus ab alio possessis; contra eos, qui jus habent sub conditione vel die, antequam conditio aut dies extiterit, initium capere non potest Præscriptio. Impedimenta autem *facti* persecutionem jurium plerumque non prorsus impossibilem, sed difficiliorem reddunt; & si justa sunt, Prætor succurrit per Restitutionem in integrum, & Actionem rescissoriam. E. G. Si quis Reipublicæ causa absit: quamvis etiam in multis locis ob ejusmodi impedimentum Præscriptio non currat.

§. 560. Ad legitimam Præscriptionem requiritur I. Bona Fides. II. Justus Titulus. III. Possessio. IV. Præscriptio Tempus. V. Res non vitiosa.

§. 561. I. Bonam Fidem habet, qui sincere existimat, se nihil agere contra jus alterius. Sic sentire videtur Innocentius III. in Concilio Generali, ubi definitur, *ut qui præscribit, in nulla temporis parte rei habeat conscientiam alienæ* 74.). Nam quam-

H h h 4

pri-

74.) C. fin. de Præscript.

primum alicui innotescit, se rem tenere alienam, mox constituitur in mora. & absque ulla interpellatione obligatur eam restituere: id si negligit, juris favorem non meretur. Nec attendendæ sunt Leges Civiles, quæ admittere videntur Usucapionem, modo ab initio bona Fides adfuerit 75.): in eo tamen observandæ & laudandæ, quod præter Fidem *Theologicè bonam*, qua quis sine peccato possidet, requirant etiam Fidem *Juridicè seu civiliter bonam*, quando scilicet Jus Civile Præscriptionem vel Possessionem non prohibet, sed potius ratam habet 76.). Dubium antecedens, vel superveniens non tollit bonam Fidem, si dubitans, adhibita ad veritatem inquirendam morali

-
- 75.) L. 48. §. 1. ff. de acquir. rer. dom.
L. 44. §. 2. ff. de Usurpat. & Usucap.
L. un. v. hoc tantummodo observando. C. de Usucap. transform.
- 76.) L. 24. pr. ff. de Usurp. & Usucap.
Exemplum Fidei civiliter malæ datur
in L. 41. ff. ibid. sic etiam post litis
contestationem censetur quis pro foro
externo esse malæ Fidei possessor. L.
25. §. 7. ff. de Hæred. petit.

rali diligentia, non potuerit alium dominum comperire, & aliquo principio reflexo suam conscientiam possit tutam reddere, ut rem accipiat, aut retineat. Error facti regulariter malam fidem non inducit, quia ad Præscriptionem etiam Titulus existimatus sufficit 77.). Error autem Juris liquidi, non tam ob defectum bonæ Fidei, quam ob defectum Tituli impedit Usucapionem: nonnunquam tamen mala Fides præsumitur, quia Error Juris liquidi non est verosimilis.

§. 562. Mala Fides possessoris non- *Nam*
cet successori universali, ut etiam *mala u-*
hic ordinario tempore non possit præ- *nus no-*
scribere, etsi sit in bona fide Theo- *cet sepe*
logica: non enim censetur esse in *etiam*
bona fide Juridica, quia fictione Ju- *alteri.*
ris repræsentat defunctum. Præscri-
bit tamen ejusmodi successor longis-
simo tempore, & in iis circumstan-
tiis, in quibus juxta Leges Civiles
potuisset præscribere defunctus, sci-
licet

H h h §

licet

77.) Error in facto proprio non toleratur. L. 7. ff. ad SC. tum Vellejan.

licet si mala fides ei solummodo supervenisset: nam in tali casu non obstat Jus Canonicum successori, utpote qui absque peccato possidet. Cum tamen successor universalis solummodo *fictione Juris Romani* representet personam defuncti; hæc mala fides ficta passim, præsertim de Jure Canonico non attenditur, modo successor semper sit in bona fide, & præscriptionem inchoet a seipso, computato etiam tempore hæreditatis jacentis, cujus adita possessio retrahitur ad tempus mortis. Successor singularis, rem ex empto, legato, aut simili particulari titulo accipiens, non representat personam Autoris, a quo accepit; unde etiam ob hujus malam fidem non impeditur præscribere 78.). Si *Communitas* rem acquirat, & potiora ejus membra esse alienam agnoscant; vitium hoc purgabitur, si successores bona fide continuent possessionem
lon-

78.) Ad res immobiles præscribendas triennale tempus in successore particulari requirit Novella 119. c. 7. quando Autor fuit in mala fide.

De Præscriptionibus. § 51

longissimo tempore; cum isti habeant solummodo fidem malam fictam, ad quam non attendit Jus Canonicum: Jus autem Civile longissimi temporis præscriptionem etiam cum mala fide admittit. Si ex duobus eandem rem communiter possidentibus, unus in bona, alter in mala fide sit: iste quidem nullo modo præscribit; prior autem non quidem totaliter præscribit, sed saltem quatenus possidet. Si Tutor aut Procurator mala fide capit possessionem; magis placet opinio, quod non possit usucapere Pupillus aut Dominus: licet enim dolus tutoris aut Procuratoris his non noceat, attamen nec debet prodesse 79.): si tamen Pupillus bona fide emat consentiente Tutore, aut Dominus mandatum de re emenda Procuratori dederit; mala fides Tutoris aut Procuratoris non obest Usucapioni. Si Prælati Ecclesiæ rem comparavit, ejus mala fides nocet Ecclesiæ, nisi hæc post mortem Prælati longissimo tempore pergat bona fide possidere; si vero communi Ecclesiæ consensu res

com-

79.) L. ult. §. 1. ff. de eo, per quem factum erit &c.

comparata sit, mala fides Prælati non obest Præscriptioni Ecclesiæ. In iudicio regulariter nec probari, nec allegari debet bona Fides, quia hæc præsumitur: hinc qui dolum allegat, eum probare debet. Possunt tamen occurrere aliquæ conjecturæ, ex quibus mala fides detegi ac probari potest 80.).

II. Justus Titulus,

§. 563. II. Secundo loco ad Præscriptionem requiri justum Titulum diximus. *Titulus* est causa, ex qua rem habemus: habemus autem vel ex *Titulo translativo domini* aut juris realis, qui scilicet suapte natura, nisi quid aliud obstet, habilis est ad transferendum tale jus, uti Emptio, Donatio, Legatum &c. vel *non translativo domini*, uti Locatio, Commodatum &c. *Titulus translativus domini*, *verus* est, quo vere & actu transfertur dominium vel jus reale: *non verus*, seu *apparens*, per quem videtur jus translatum, cum tamen trans.

80.) Ejusmodi conjecturæ recensentur apud MENOCH. de Arbitr. cas. 225. MASCARD. de Probat. Vol. 3. Lit. M. concl. 1004.

De Præscriptionibus. 853

translatum non sit. Hic vel est *fi-*
lius, qui mere simulatur, uti cum
res donatur, & simulatur Emptio
Venditio: vel *Coloratus*, uti si rem
emam a non domino: vel *Existima-*
tus, qui erronea opinione creditur
intercessisse: vel *Præsumptus*, quem
ipsæ Leges ex possessione longissimi
temporis intervenisse præsumunt. *Ve-*
rus Titulus ad Præscriptionem non
requiritur §1.) nisi forte, quando
verum dominium probari non potest,
confugiendum sit ad possessionem diu
continuatam. Reliqui Tituli suffi-
cientes ad Præscriptionem, vocantur
justi. Talis est Titulus *coloratus*, qui
ex suapte natura esset translatus
dominii; sed actu non transfert ob
aliquod impedimentum, præcipue
ob defectum dominii in transferen-
te. Huc pertinent multæ Rubricæ
in Corpore Juris, *pro Emptore*, *pro*
Donato, *pro Legato* &c. Titulus *exi-*
stimatus plerumque censetur sufficere
ad Præscriptionem, modo sit ratio-
nabi-

§1.) Quia quod proprium est, amplius ejus
fieri non potest. §. 10. Inst. de Legatis.

nabilis, & fundatus in errore facti
 alieni 82.). Titulus *presumptus* regu-
 lariter sufficit ad *Præscriptionem* tem-
 poris extraordinarii, nisi *presumptio*
 malæ fidei stet contra *prescribentem*,
 aut Jus resistat, & possessionem rei
prescribendæ positive prohibeat: in
Præscriptione autem *immemoriali*
 nullus titulus probari debet, etiamsi
 Jus resistat. Qui igitur longissimo
 tempore possidet, consultius nul-
 lum allegat titulum, quam malum
 & jure invalidum, nam nullo allega-
 to *presumitur* quilibet optimus: al-
 legato autem invalido, suspicio est
 de mala fide. Imo si probari possit,
 rem intra triginta vel quadraginta
 annos possessam aliquando esse ti-
 tulo vitioso, forte ex locatione, non
 facile *presumitur* alius melior, nec
 poterit pro tali casu allegari tempus
immemoriale.

§. 564.

82.) L. 33. §. I. ibi: *si justam causam*
habuerit existimandi &c. ff. de Usurp.
 & Usucap. L. II. Pro Emptore. L.
 ult. §. un. Pro suo.

De Præscriptionibus. 355

§. 564. Tituli iusti singillatim sunt ^{Cujus}
α) Pro Emptore. Sic usucapit, qui ^{varie}
rem ab alio non domino, vendendi ^{sunt spe-}
tamen jus habente, bona fide abso- ^{cies.}
lute emit, aut emptam probabili er-
rore existimat. β) Pro Herede, qui
vel continuat Titulum, quo defun-
ctus jam possederat: vel cum vere
hæres non esset, res hæreditarias tan-
quam ad se hæreditario jure perti-
nentes possidet, quod refertur ad
Titulum existimatum: vel rem ali-
quam ex hereditate esse putat, que non
sit 83.). γ) Pro Donato, qui possidet
rem sibi a non domino donatam,
modo donatio non ipso jure sit pro-
hibita, vel annullata 84.). δ) Pro
derelicto, qui occupat rem pro dere-
lictæ habitam a non domino. Non
tamen facile existimare quis potest,
rem vere esse derelictam, cum nemo
præ-

83.) L. 3. ff. Pro hærede.

84.) Donatio inter conjuges non præ-
bet titulum præscribendi contra dona-
torem: si tamen res aliena fuisset do-
nata, unde donans conjux non fit pau-
perior, præscriptio curreret contra
verum rei dominum. L. 1. §. 1. & 2.
l. 3. ff. pro Donato.

præsumatur rem suam jactare. 1) *Pro Legato*, cui res aliena legata ac tradita fuit, vel qui non traditam rei possessionem ipse sine vitio ingressus est: item cui res propria defuncti legata est, ex imperfecto tamen testamento, vel legato per Codicillum revocato, modo Legatarius per justum facti errorem ignoraverit vitium testamenti, vel legati ademptionem. 2) *Pro Dote* usucapit maritus, qui in dotem accepit res alienas, aut cum alio communes. Emolumentum autem usucapionis soluto matrimonio redit ad uxorem. 3) *Pro Soluta* specialiter usucapit cui res aliena traditur in solutionem ex generali titulo debendi, non assignato ullo titulo speciali: currit autem hæc brevioris temporis præscriptio tantum contra verum dominum istius rei; debitor enim, qui solvit rem indebitam, sive propriam, sive alienam, habet conditionem indebiti per 30. annos. 4) *Pro suo*, quatenus hic est Titulus specialis, usucapit, qui rem alienam bona fide possidet ex justa causa ad conferendum dominium apta, quæ tamen ad speciales Usucapionis Titulos jure non fuit

De Præscriptionibus. 857

fuit relata. Hoc enim modo posside-
mus omnia, quæ mari, terra, celo ca-
pimus, aut quæ alluvione fluminum nostræ
sunt: item quæ ex rebus alieno nomine pos-
sedita nata possidemus, veluti partum hæ-
reditariæ aut emptæ ancillæ pro nostro pos-
sidemus: similiter fructus rei emptæ, aut
donatæ, aut quæ in hereditate inventa est
85.). Ad hunc igitur Titulum re-
ferri possunt omnes alii modi, quo-
rum specialis mentio non fit in Le-
gibus, uti pro transacto, pro judi-
cato, pro noxæ dedito, pro cesso &c.

§. 565. Tertium requisitum ad le- III. Pos-
gitimam Præscriptionem est *Possessio. sessio.*

De hac alibi fusior occurrit tractatio:
prout autem ad Præscriptionem po-
sitivam requiritur, potest dici detentio
alicujus rei, vel usus alicujus ju-
ris, animo illam rem vel jus sibi ha-
bendi, juris adminiculo concurrente.
Rerum corporalium est *Possessio*
vere talis, Incorporalium dicitur qua-
si *possessio*. Sic vere dicor possidere a-
grum, ædes, supellectilem, si hæc
detineo, animo ea mihi habendi:

I i i quasi

85.) L. 2. ff. pro suo.
De Jure Res. Eccles. Pars poster.

quasi possidere jus venandi per actus venationis bona fide tanquam jure meo exercitos. *Privativam* Præscriptionem supra diximus esse, qua alterius jus perimitur: omni autem juri alterius respondet mea obligatio: dum igitur alterius jus perimitur, simul ego ab aliqua obligatione liberor. Duplicis generis est hæc obligatio: nam aliquando obligor mere ad aliquid patiendum E. G. ut alter pecora agat per meum fundum, ut in muro suo fenestram aperiat versus hortum meum. Aliquando obligor ad aliquid præstandum vel agendum, E. G. ad solvendum debitum, ad restituendum Mutuum, etiamsi alter non exigat: quamvis enim non teneor solvere hoc die, nihilominus hoc die teneor, quocumque demum tempore solvere.

*Etiam
in Præ-
scriptio-
ne pri-
vativa*

§. 566. Ab ejusmodi obligationibus ut per Præscriptionem me liberem, requiritur toto ad præscribendum necessario tempore aliquid Possessionis æquivalens. Et quidem ut præscribam obligationi ad patiendum, requiritur, ut dum alter jure suo vult uti, ego bona fide illi resistam, & ille acquiescat: hæc enim ratione
con-

De Præscriptionibus. 859

constituor in quasi possessione libertatis, in qua si quiete pergam per debitum tempus, ego omnino liberor ab obligatione, & alter privatur jure suo. Sæpe obtinemus ejusmodi libertatem ab aliqua obligatione, non ex vera præscriptione, sed ex præsumptione, quod alter renuntiet juri suo: & hanc præsumptionem nonnunquam faciunt ipsæ leges, ita ut nulla admittatur probatio in contrarium. Sic perdit Civitas jus Nundinarum a Principe concessum, si per decennium eo non utatur: sic perduntur servitutes rusticæ, quibus quis per decennium non est usus; & prædium serviens fit omnino liberum, non quidem per Præscriptionem vere dictam, sed ob præsumptionem a Legibus factam, quod possessor prædii dominantis jus illud parum æstimet & negligat. Has autem præsumptiones juris non possumus pro arbitrio nostro extendere ad alias materias non expressas. Leges enim solent id præsumere in quibusdam materiis, ubi non ex jure omnibus communi, sed ex speciali concessione facultas agendi tribuitur, & ad certum tempus restringitur.

*Ad tol-
lendam
obliga-
tionem.*

§. 567. Si vero obligatio sit non ad aliquid mere patiendum, sed ad aliquid præstandum & agendum, loco possessionis ad præscribendum requisitæ, necessaria est sincera opinio, me nihil debere. Per Præscriptionem enim privativam deberem obtinere immunitatem a debito: proin toto illo tempore, quod ad præscribendum requiritur, debeo bona fide quasi possidere hanc immunitatem & libertatem a debito; id est, debeo sincere opinari, me alteri nihil debere: sicut in Præscriptione positiva rei vel juris, debeo sincere credere, me nihil habere aut agere contra jus alterius. Hac ratione verum universim est: *sine possessione præscriptio non procedit* 86.). Desumitur hæc Regula Juris Canonici ex Legibus Civilibus 87.), ubi dicitur: *sine possessione usucapio contingere non potest*. Sicut Usucapio est proprie rerum corporalium, ita etiam hæc Lex intelligi potest de possessione rei corporalis: sicut autem Usucapio & Præscriptio

86.) C. 3. de Reg. Jur. in 6.

87.) L. 25. ff. de Usurpat. & Usucap.

De Præscriptionibus. 861

scriptio ad incorporalia jura & liberationes se extendens hodiernis Legibus confunduntur, ita etiam requisita ad Usucapionem, accommodari debent cum proportione ad Præscriptionem, ita ut solum triginta annorum silentium, & non usus ad veram Præscriptionem sine aliis requisitis non sufficiat, quamvis sufficere possit ad *presumptionem* derelicti juris sui in illis materiis, ubi Leges expresse volunt, ut id præsumatur. Unde omnino provide Pontifex in allegata Regula loco Usucapionis ponit Præscriptionem, ut Regula conveniat omni Præscriptioni, etiam rei incorporalis, & liberationis.

§. 568. Possessio, ut effectum Præ- *Hæc de-*
scriptionis operetur, non debet so- *bet esse*
lummodo esse *naturalis*, qua quis *Civilis:*
rem detinet, sine animo eam sibi ha- *bonæ fi-*
bendi. Sic Commodatarius detinet *dei: ju-*
librum, creditor detinet pignus, non *sta:*
tamen habet animum sibi habendi;
sed potius verus dominus hæc possi-
det per Commodatarium vel Credi-
torem. Debet igitur esse *Civilis*, qua
quis rem detinet, animo eam sibi ha-
bendi. Hæc vel est *bonæ fidei*, quan-
do quis credit, rem esse suam, vel se

jure agere, aut jure alterum prohibere: vel *male fidei*, si quis sciat, se non habere jus. Requiritur possessionem bonæ fidei, ex supra dictis constat. Alia est possessio *justa*, quæ acquiritur titulo ad transferendam proprietatem de se habili, licet forte id mala fide fiat: alia *injusta*, quæ ejusmodi titulo caret. Possessionem justam in Ordinariis Præscriptionibus requiri, patet ex dictis de Titulo §. 563.

*Conti-
nua.*

§. 569. Possessio debet esse continua, nimirum vel continuata ab una persona, vel a pluribus sibi succedentibus: Leges enim permittunt conjungi tempora possessionis inter defunctum & heredem, inter venditorem & emptorem, aliosque successores universales aut particulares, modo prior possessor in bona fide fuerit. Hæreditatis jacens possessio censetur continuari, adeo ut cæpta a defuncto Usucapio, etiam ante aditam hæreditatem impleri possit, si forte tempus Usucapioni præstitutum ante aditionem finiatur. Si probeatur Possessio illius temporis, quo inchoari oportebat Præscriptionem; præsumitur Possessio hucusque continuata,

De Præscriptionibus. 863

tinuata, nisi clare probetur interruptio: interruptitur autem etiam per Possessionem mala fide ab alio præreptam. Regula igitur universalis est, *tantum præscriptum, quantum possessum.* Si res conjuncta ex pluribus partibus, E. G. domus, possideatur tantum quoad unam partem, forte quoad unum aut alterum cubiculum, etiam Usucapio procedit tantum quoad hanc partem, reliquis partibus apud dominum priorem manentibus. Imo qui ædes possederit & usuceperit, non censetur usucepisse singulas partes, puta lapides, ligna &c. proin diruta domo vindicari nequeunt hæ partes singulæ, nisi post demolitionem speciali Usucapione acquirantur 88.)

§. 570. Quartum requisitum ad IV. Præscriptionem est *Tempus.* Antiqua *Tempus* Jura Germanica plerumque triginta *Præscriptio-* annos præstituant 89.). Jure *Ro-*ptionis
Iii 4 mano

88.) L. 23. ibid.

89.) In Decretione CHILDEBERTI Regis data circa Annum 595. n. 3. quoad res ad Ducem vel Judicem pertinentes constituantur decem, in causa orphanorum

ordina- mano olim Usucapio quoad res mo-
ria: biles anno, quoad immobiles bien-
 nio circumscriptum erat: jure novo
 annus in mobilibus in triennium;
 in immobilibus vero biennium in de-
 cennium inter praesentes, vel in vi-
 cennium inter absentes conversum
 fuit. Triennio igitur praescribitur res
 mobilis, cujuscunque valoris, nulla
 habita distinctione inter praesentes
 vel absentes. Si pignus in re mobi-
 li fuerit constitutum, potest quidem
 dominium ejus rei usucapi a tertio
 intra triennium, Creditor tamen re-
 tinet in ea jus pignoris. Quoad res
 immobiles distinguitur inter absen-
 tes & praesentes. Praesentes censentur,
 qui in eadem Provincia domici-
 lium habent, hodie sub eodem
 Duce, Principe &c. Absentes, qui in
 diversis Provinciis domicilium ha-
 bent

rum viginti, in omnibus aliis causis
 triginta anni. Leges Wisigothorum
 lib. 10. tit. 2. leg. 3. & 4. post trigin-
 ta annos nullas causas moveri patiun-
 tur: annis incarcerationis aut relega-
 tionis non computatis. ibid. leg. 6.
 Idem tempus praefigunt Capitularia
 Regum Francorum lib. 7. c. 248.

bent 90.) : nec attenditur ad locum rei sitæ, ubicunque res posita sit, & in quacunque Provincia: nec attenditur ad personarum corporalem commorationem, si unus forte per longius tempus a loco domicilii absens sit: sed respicitur solum domicilium, quod uterque, scilicet ille, qui præscribit, & ille contra quem præscribitur, in eadem, vel in diversa Provincia obtinet 91). Clerici censentur præsentés, qui in eadem Diocesi Beneficia, vel domicilia obtinent. Inter præsentés igitur requi-

l i i 5

ritur

90.) L. fin. C. de Præscript. longi temp.
91.) Ad actualem personarum commorationem debere attendi, ex Novell. 119. C. 8. colligit P. PLACIDUS BÖCKNER in Appendice part. 1. Dissert. 6. art. 1. n. 9. Sed decisio cit. Legis finalis, quæ est inter quinquaginta, adeo præcisa & clara est, ut JUSTINIANUS non videatur voluisse ab ea recedere, cum voces *absentes* & *præsentes* in dicta Novella æque possint intelligi de iis, qui domicilium in eadem, vel in diversa Provincia habent. Nec æquitas aliud exigit, cum ille, qui ex justa causa quoad personam suam longius abfuit, possit petere in integrum restitutionem.

ritur decennium; inter absentes vicennium ad Præscriptionem. Si rei præscribendæ dominus, in dicto sensu partim absens, partim præsens, fuerit, semper duo anni absentia reputantur pro uno anno præsentia, seu anni illi, quibus ex decennio absens quis fuit, debent duplicari 92.). Unde si octo annis fuerit præsens, & duobus absens, requiruntur adhuc duo anni, ut intra duodecim annos præscribatur contra illum, ac si per decem annos fuisset præsens. Hæ Præscriptiones per triennium, decennium aut vicennium, semper requirunt titulum.

*Contra
Eccle-
sias;*

§. 571. Singulare quid statutum est ratione Fiscii & ratione Ecclesiæ. Qui aliquid acquirit a Fisco, vel Ærario Augusti aut Augustæ, statim obtinet dominium, ita ut a nullo inquietari super ea re, ipse autem a quocunque vindicare eam possit 93.): ille autem, qui Jus in illa re sibi

92.) Clare hoc statuitur in cit. Nov. 119. c. 8. alios tantos ei annos super decennium adjici, quantos ex ipso decennio absens fuit.

93.) §. ult. Inst. de Usucap.

De Præscriptionibus. 867

sibi competere censet, contra Fiscum intra quadriennium experiri poterit. Quod attinet res & jura Ecclesiarum, contra Romanam quidem Ecclesiam non præscribitur, nisi centum annis. De inferioribus Ecclesiis idem statutum erat 94.), sed postea correctum, ac tempus quadraginta annorum præfixum 95.), cui consentiunt recentiores Sacri Canones 96.). In hac quadragenaria Præscriptione regulariter non requiritur Titulus, sed is præsumitur, nisi Jus commune graviter resistat præscribenti, in quo casu desiderantur quadraginta anni cum titulo, & tempus immemorabile sine titulo, E. G. ad præscribendum jus decimandi adversus Ecclesiam Parochialem, Jus Patronatus adversus Ecclesiam liberam. Privilegium hoc quadragenariæ Præscriptionis extenditur ad Monasteria, Hospi-

-
- 94.) L. 23. pr. C. de SS. Eccles.
95.) Novell. III.
96.) C. 4. 6. 8. de Præscript.

Hospitalia, aliaque loca Sacra & Causas pias.

Contra actiones reales: §. 572. Actiones reales, natae ex jure in re, extinguuntur eo tempore, quo praescribitur ipsa res. Actio quod metus causa, quae quidem est personalis in rem scripta, quatenus in simplum, & contra tertium rei possessorem instituitur, durat per triennium vel decennium, prout agitur de re mobili vel immobili: adversus eum autem, qui metum intulit, perpetua persecutio est. Haereditatis petitio durat ad triginta annos, uti etiam actio hypothecaria contra malae fidei possessorem; contra tertium bonae fidei possessorem, aliis actionibus realibus aequiparatur: contra ipsum debitorem, ejusve haerodem quadraginta annis moveri potest, a die, quo debitum erat solvendum.

Et Personales. §. 573. Actiones personales rei persecutoriae, sunt perpetuae, hoc est, triginta annis competunt. Actiones Praetoriae, quae ex sua natura erant annales, ex Edicto D. Hadriani effectae sunt perpetuae, si mere contineant persecutionem: si vero
finis

De Præscriptionibus. 869

sint rescissoria & dentur ad impug-
nandum actum jure Civili validum,
sunt temporales, eisque communi-
ter annuo spatio præscribitur Bien-
nio præscribitur actioni de dolo: a-
ctioni redhibitoria intra sex menses:
æstimatoria, seu *quanti minoris* & a-
liis restitutionibus in integrum, an-
no utili, qui nunc mutatus cense-
tur in quadriennium. Querelæ in-
officiosi, præscribitur quinquennio,
a tempore hæreditatis adita curren-
te. Actiones personales poenales, si
sint civiles ex delictis privatis, sunt
perpetuæ. Actiones Ecclesiæ com-
petentes extinguuntur centum, vel
quadraginta annorum spatio, sicut
de rebus Ecclesiæ diximus. Accu-
sationi criminum regulariter præ-
scribitur viginti annis, quoad cri-
mina carnis per quinquennium. Ex-
ceptiones perpetuo durant, juxta
vulgatam regulam, quod quæ tem-
poralia sunt ad agendum, sint per-
petua ad excipiendum, & quidem
perpetuitate naturali, ita ut exce-
ptio etiam post centum & plures an-
nos opponi possit 97.). Hos diver-
fos

97.) L. 5. seqq. C. de Exception. L. 5.
§. ult. ff. de Doli mali except.

fos temporum terminos sub nomine Præscriptionis referre placuit, quamvis non juxta Præscriptionum Leges præfigantur; sed potius juxta præsumptionem, qua quis renuntiasse juri suo, quod ad agendum habuerat, existimatur. Nam præter enumerata, sunt insuper alia varia negotia, quibus certa momenta, horæ, dies, menses, anni in Jure præfixi sunt: ea autem hoc loco referre, libelli ratio non permittit 98.).

§. 574.

98.) Accurate hac de re scripserunt EUSTATHIUS Antecessor græco idiomate *περί χρονικών διαστημάτων*, quem tractatum JACOBUS CUJACIUS græce subjunxit suo Libro de Diversis temporum Præscriptionibus & terminis: LEONCLAVIUS autem cum latina versione edidit tomo 2. Juris Græco-Romani. Simili ordine id præstitit JOAN. OLDENDORPIUS de Usucapionum & Præscriptionum temporibus. JOAN. CAROLUS ANTONELLUS de Tempore Legali. SAMUEL STRYCKIUS de Actionib. Forens. Sect. 4. Breviter hæc negotia & præfixa iisdem tempora recenset P. БӨСКН in Append. de Præscript. part. I. Dissert. V. Art. III. Huc referri utiliter potest ALBERICUS GENTILIS de diversis temporum Appellationibus.

De Præscriptionibus. 871

§. 574. Quinto loco ad Præscri- *V. res*
ptionem requiri diximus *rem aptam apta*
præscribi, seu non vitiosam. Regula *præscri-*
bi.
riter præscribi potest res omnis, cor-
poralis, & incorporalis, mobilis ac
immobilis, publica vel privata. Præ-
scribi non possunt 99.) res sacræ,
sanctæ, publicæ, quatenus in com-
mercio humano non sunt, item li-
beri homines, aut res, quæ inex-
haustum usum præstant, uti Mare,
cujus dominium non potest præscri-
ptione obtineri 100.). Cum tamen
Ecclesia & Persona Ecclesiastica Ca-
licis consecrati, Laicus etiam rerum
sacrarum, Reliquiarum, Cæræ be-
nedictæ possessionem aliquam & pro-
prie-

99.) Juxta L. 9. ff. de Usurp. & Usucap.
100.) Si quis in diverticulo fluminis pu-
blici aliquot annis piscatus fuerit, an
possit prohibere alterum in hoc diver-
ticulo piscari? negare videtur L. 45.
pr. ff. de Usurp. & Usucap. affirmare
videtur L. 7. ff. de diverf. temporal.
præscript. Aliqui in hac ultima Lege
particulam *non* omissam putant: alii
censent, eum, de quo loquitur Lex
45. non fuisse in actuali possessione,
bene autem illum, cujus mentionem
facit Lex 7. allegata. Vid. CUJACIUS
ad cit. L. 45. Operum tom. 2. fol. 282.

prietatem habeat, eo modo res istæ sunt objectum Præscriptionis, sicut sunt objectum vindicationis. Fines Jure Civili præscribuntur triginta annorum spatio 1.); Jure autem Canonico a Præscriptione immunes sunt limites Provinciarum, Dicecesium, Parochiarum, quos legitima probatione, vel alias indubitata fide constiterit Ecclesiastica ordinatione statutos 2.). Si autem Fines incerti fue-

1.) L. ult. C. Fin. regund. an autem TRIBONIANUS huic Legi vim intulerit, prout putat GERARDUS NOODT ad eundem titulum Pandectarum, cum in L. 5. Cod. Theod. eod. tit. ex qua illa desumpta fuit, nulla triginta annorum mentio fiat: an vero Autoritate Justiniani Imperatoris aliquam mutationem fecerit, hujus loci non est judicare. Certe Imperator JUSTINIANUS in Decisione L. 1. §. 1. C. de Annali except. &c. in Causa Finium regundorum aperte approbat Præscriptionem triginta annorum.

2.) C. 4. de Paroch. C. 4. seqq. XVI. q. 3. Si tempore immemoriali quis obtineat fines alienæ Dicecesis, præsumitur ordinatio Summi Pontificis, cuius est determinare terminos Ecclesiarum.

fuerint, locus erit quadragenariæ Præscriptioni 3.). Res alienari prohibita, Præscriptioni subjacent, quamvis enim hæc sit species alienationis, censetur tamen esse alienatio in Legibus permiffa. Si tamen alienatio fit singulariter prohibita in bonum Principis & Reipublicæ, uti Bonorum Domanialium & Fiscalium; ad præscriptionem requiritur tempus immemoriale. Jura Ecclesiastica non possunt præscribi a Laicis, utpote qui eadem possidere non possunt. Actus meræ facultatis non sunt obnoxii Præscriptioni: in explicatione autem horum actuum non conveniunt interpretes. Nos intelligimus facultatem pro libitu aliquid agendi, absque læsione alieni juris, non ex singulari concessione, sed ex communi omnibus jure eousque competentem, donec nos ipsimet cuiquam alteri, utilitatis suæ causa prohibenti, vel oppositum agenti acquieverimus,

K k k aut

3.) C. volumus. 2. XVI. q. 4. C. 9. de Præscript.

De Jure Rev. Eccles. Pars poster.

aut verosimilibus indiciis animam nos obligandi monstraverimus. His actibus meræ facultatis *res juris* opponuntur, quando facultas agendi per circumstantiam aliquam extrinsecam impeditur, scilicet Lege, Privilegio, Præscriptione &c. Sic potestas ducendi aquam per alterius fundum cuidam pro lubitu competens, transit in rem juris, quia Leges longo non usu amitti hanc servitutem statuunt. Item Jus Nundinarum, præsentandi ad Beneficium Ecclesiasticum, eligendi Prælatum, adeundi hæreditatem &c. non sunt actus meræ facultatis, quia competunt ex singulari concessione, quæ eorum usum ad certum tempus restringit. Insuper præscribi ordinario tempore non possunt *res vitiosæ*: tales sunt *res furtivæ* 4.), *vi occupatæ* 5.), *contra Legem Juliam repetundarum acceptæ* 6.). Si talis
res

4.) §. 2. Inst. de Usucap.

5.) L. 33. §. 2. ff. de Usurp. & Usucap.

6.) *Lex Julia repetundarum* pertinet ad eas pecunias, quas quis in Magistratu, vel quo alio officio publico cepit. L. 1. princ.

De Præscriptionibus. 875

res ad possessorem bonæ fidei perveniat, extraordinaria solum Præscriptione, & longissimo tempore obtineri potest ejus dominium, nisi re furtiva in potestatem prioris domini reversa, vitium purgatum sit. Unde in rebus mobilibus non facile procedit, ut bonæ fidei possessoribus Usucapio competat. Nam qui sciens alienam rem vendiderit, vel ex alia causa tradiderit, furtum ejus committit 7.).

§. 575. Effectus Usucapionis aut *Effectus* Præscriptionis *positiva* est acquisitio *Præscri-* dominii, vel alterius juris: *Præscri-* *tionis,* *privativa* effectus est, quod in altero jus perimatur, & præscribens liber evadat: idque fieri non tantum ope
K k k 2 exceptio-

princ. ff. de Leg. Jul. repetund. Quod contra Legem repetundarum donatum est, non poterit usucapi. L. 8. pr. ibid.

7.) §. 3. Inst. de Usucap. Statuta Bavaricæ tit. 9. art. 7. admittunt præscriptionem ordinariam illius, qui bona fide emit rem furtivam, modo annos præscriptionis inchoet a seipso, non computando possessionem Autoris. Huic Statuto inhærent Annotationes in Codic. Civil. Maximil. p. 2. c. 4. §. 3. n. 2.

exceptionis, sed obligationem ipso jure cessare, videntur velle Leges, quæ triginta annorum jugi silentio vivendi ulterius facultatem actionibus negant, illasque extingui statuunt, ita ut alter sit liber, & plenissima munitione securus 8.). Cum tamen Præscriptio in Jure annumeretur Exceptionibus, & fini Legum abunde satisfiat, modo actio prioris domini per exceptionem elidi possit, humanius plane sentiunt, qui Præscriptionem dicunt esse Exceptionem Juris, quæ supponit aliquod jus, saltem naturale in Actore. Certe si Cajus rem suam mobilem casu aliquo perditam, post triennium rursus reperiat, repertamque sibi gratuletur; audiat tamen, illam per hoc triennium a Titio bona fide, & justo titulo possessam, consequenter præscriptam fuisse: difficulter Cajo, ceteroquin viro timorato, persuadebimus, ut Titium facti hujus ignarum, sponte accedat, remque illam, utpote cujus dominium per triennalem

Præ-

8.) L. ficut. 3. & seq. C. de Præscript. 30. vel 40. annor,

Præscriptionem Titius acquisivit, restituat. In foro autem externo habet præscribens rei vindicationem, non tantum si casu res ad priorem dominum redeat, sed etiam si ipse præscribens, ex opinione, quod dominium non acquisiverit, restituisset priori domino.

§. 576. Unde jam surgit quæstio, *Etiam* an Præscriptio effectum suum ha- *pro foro* beat etiam pro foro conscientia, ita *consci-* ut ille, qui rem alterius legitime *entia,* præscripsit, eam tanquam suam, bona conscientia retinere valeat, etiam si illi postea certo innotescat, rem hanc fuisse cujusdam alterius, a se autem colorato solum titulo acquisitam. Communis Interpretum sententia securum in conscientia jubet esse talem præscribentem. Difficile creditu est, Imperatores voluisse aut potuisse, Leges has suas extendere ad obligationem vel liberationem in foro conscientia. Negant omnem actionem contra præscribentem, hoc est, negant jus perseguendi rem suam in judicio: quæ Legum dispositio solum respicit forum externum, sicuti in multis aliis negotiis non admittitur actio, licet maneat obliga-

tio in conscientia. Facile enim per Leges Civiles tolli possunt actiones, quæ totam suam originem trahunt a Jure Civili 9.). Intendunt Leges tranquillitatem publicam & extinctionem litium: finis iste plenissime obtinetur, modo post Præscriptionem completam non admittatur actio, vel saltem per exceptionem facile elidi possit. Si quis autem habita rei alienæ notitia, se obligatum in conscientia reputet ad restitutionem; per hoc neque turbatur Respublica, nec lis ulla oritur. Volunt Leges, ut dominia rerum sint certa: prudentissimus hic legum finis est: atqui dominium rerum per longos annos ea certitudine stabilitur, quam Leges dare intendunt pro conservanda Reipublicæ tranquillitate, scilicet ut nemini liceat pro vindicanda re litem intentare; cui Legum intentioni non obstat obligatio restituendi in conscientia, si obtineatur certa notitia de re non vero titulo acquisita.

§. 577.

9.) L. 2. §. 6. ff. de Origine Juris.

§. 577. Quis enim sibi persuadeat, *Quem*
Christianos Imperatores voluisse, ut *dare vo-*
mala etiam fide præscribens, *secura luit Jus*
conscientia rem alienam retineat, *Civile,*
quando Præscriptionem longissimi
temporis cum mala etiam fide per-
miserunt, & Pontifices non nisi post
multa sæcula reprobarunt. Iisdem
verbis utuntur, dum disponunt de
effectu præscriptionis cum bona, vel
superveniente mala fide per longis-
simum tempus continuatæ: eosdem
intendunt fines in admittenda utra-
que Præscriptione, tranquillitatem
publicam, finem litium, dominii cer-
titudinem: injuria Justinianum affi-
cere viderer, si crederem, eum a
peccato in conscientia absolvisse de-
tentorem rei alienæ cum mala fide.
Cum autem Ecclesia post plurimum
sæculorum lapsum deprehenderet, a
multis male intelligi Leges, & con-
scientias relaxari; apertis verbis in
Concilio Lateranensi non tam ipsi
Constitutioni, quam *Consuetudini* ex
sinistra interpretatione ortæ deroga-
tum est, atque definitum, *ut qui præ-*
scribit, in nulla temporis parte rei habeat
conscientiam alienæ 10.). Igitur non

Kkk 4 fo-

10.) C. fin. de Præscript.

solum conscientiae & æquitati, sed etiam Legibus conformius videtur, si dicatur, in priore domino remanere dominium naturale, & præscribentem obtinere dominium civile. Confirmari hoc exinde potest, quod autoritas tollendi dominium & jus quæsitum non nisi summo Principi ex causis publicis & gravissimis competere censeatur II.) : & tamen auctoritatem removendi præscriptionem, & consequenter tollendi jus per Præscriptionem acquisitum, sibi sumit Prætor, restituendo in integrum juxta arbitrium suum, *si qua mihi justa causa esse videbitur* 12.) . Sicut credibile non est, tantam potestatem concessam esse Judici inferiori: ita verosimile non est, per Præscriptionem ex intentione Legum transferri omne dominium tam naturale, quam Civile, etiam pro foro conscientiae.

§. 578.

II.) Vid. PETRUS ANTON. DE PETRA de Jure quæsitum non tollendo per Principem.

12.) L. I. §. I. ff. Ex quib. caus. majores &c.

De Præscriptionibus. 881

§. 578. Fateor, pro opposita opinione non leve argumentum duci noni-
ex iis Juris Canonici decisionibus, cum.
quæ motas lites absque ulla limita-
tione juxta Leges Civiles terminant,
nec ullam unquam mentionem ob-
ligationis in foro interno faciunt.
Sed mirum non est, quod Romani
Pontifices in materia Præscriptionis,
quam a Legibus Civilibus originem
suam trahere bene agnoverant, eas-
dem Leges verbotenus sequi malue-
rint; cum nullam iniquitatem in iis
apprehenderint, donec a nonnullis
nimis liberali interpretatione non so-
lum actiones extinguere, sed etiam
jus plenissimum acquiri, traditum
animadverterent: & proin se obstri-
ctos crederent ad præscriptionem
cum mala fide apertius reprobandam,
quam reprobationem etiam
Tribunalia sæcularia pro foro exter-
no hodie sequuntur. Id facile per-
mitto, præsumptionem semper stare
pro præscribente, consequenter hunc
posse rem sibi retinere, nisi prorsus
certo & liquide constet de alterius
jure. Præsertim si res possessa fue-
rit immemoriali tempore; tunc non
arguendum est ex Legibus Præscri-

ptionum, sed ex præsumptione iusti & legitimi ac simul veri tituli, per quem ipsum dominium sit translatum absque ope Præscriptionis. Si igitur res per Præscriptionem acquisita, ad priorem dominum bona ratione redeat, difficile erit illum in conscientia condemnare ad restituendam rem illam præscribenti.

Impedi- S. 579. Si quis Præscriptionem im-
menta pugnare velit, duo ipsi probanda
Præscri- sunt: primo, vitiosam esse præsentis
ptionis, possessoris possessionem: secundo,
 sibi jus aliquod in re controversa
 competere. Si prius illud probetur,
 nondum quicquam juris exinde nascitur Adversario; quippe cui adhuc
 obstat exceptio, *tua non interest,* removenda per Juris sui deductionem.
 Posterius probari nequit, nisi simul
 præsentis possessionis vitium indicetur. Nam etiamsi alter ipsum dominium sibi esse quæsitum probaverit, id tamen saltem evincet, quod dominium olim habuerit, non autem, quod adhuc eodem gaudeat; eum enim illud amisisse, indicio est præsens alterius possessio. Post hanc generalem observationem, notandi veniunt particulares modi Præscri-
 ptio-

De Præscriptionibus. 883

ptionem impediens I. Ut omnino non inchoetur. II. Ut suspendatur & dormiat. III. Ut interrumpatur. IV. Ut completa rescindatur.

§. 580. I. Mox initio Præscriptio- I. Ut non nem, ut inchoari non possit, impe- inchoe- dit defectus bonæ fidei, tituli, pos- tur; sessionis, aut etiam vitium rei, uti ex dictis colligitur. Similiter obstat Præscriptioni Renuntiatio E. G. si venditioni additur pactum de retrovendendo, cum clausula, non debere facultatem reluendi aut revendendi ea, qua alias perimitur, præscriptione extingui. Licet enim Præscriptio introducta dicatur ob bonum publicum, immediate tamen cedit in bonum privatorum, qui proin illi renuntiare possunt, sicut de Senatus - Consulto Vellejano, & aliis beneficiis Juris dicitur.

§. 581. II. Suspendi & dormire II. Ut Præscriptio dicitur, quando ejus ini- suspen- tium, vel tempus jam elapsam, sub- datur, ducto medio, connectitur cum tempore futuro, quod fit tempore belli 13.) in quantum scilicet arbitrio Judi-

13.) C. 10. de Præscript. Autores pro hac assertionem passim allegant Recess. Imp.

Judicis impedita fuit facultas agendi. Extenditur id etiam ad tempus grassantis pestis. Intuitu Ecclesie dormit Præscriptio, quando hæc viduata est suo Rectore 14.); aut quamdiu vivit Prælatus, qui læsit Ecclesiam, quia iste non facile censetur revocaturus suum factum: vel qui ob excommunicationem, suspensionem, aut exilium defendere non potest: nam *juxta communem modum loquendi illa dicitur Ecclesia viduata, que licet Episcopum habeat, inutilem tamen perhibetur habere 15.)*. Dormit etiam & suspenditur Præscriptio omnis contra Pupillos; Præscriptio autem longi temporis contra Minores: ita ut anni ætatis pupillaris ad nullam 16.);
anni

Imp. de Anno 1654. §. 172. sed illa Constitutio solummodo attingit debita, tempore belli Suecici contracta, ubi peculiare rationes pugnabant. Unde hæc ipsa Constitutio male allegatur pro aliis etiam casibus circa usuras, dilationem solutionis &c.

14.) C. 4. 14. 15. de Præscript.

15.) C. 2. V. sed neque illud. de Translat. Episc.

16.) *Pupillari ætate duntaxat huic exemptioni. L. 3. C. de Præscript. 30.*
vel

anni autem ætatis minoris, non quidem ad longi temporis, bene tamen ad longissimi temporis præscriptionem computentur 17.).

§. 582. Neque audiendi sunt, qui *Præcipiant*, tempore minoris ætatis non *pue tem-*
inchoari quidem, sed tamen conti- *pore mi-*
nuari jam contra alium inchoatam *noris &*
Præscriptionem decennalem vel vi- *tatis,*
cennalem 18.): nam nova Decisio
Justi.

vel 40. annor. Jure Bavarico idem privilegium competit ætati minori, quod Jus Civile concedit Pupillari.

- 17.) *Humanius est, latius eandem legis interpretationem extendere, in omnibus casibus, in quibus vetera jura currere quidem temporales Præscriptiones adversus minores concesserunt, per in integrum autem restitutionem eis subveniebant, eas ipso jure non currere; melius etenim est, intacta eorum jura servari, quam post causam vulneratam, remedium querere; videlicet exceptionibus 30. vel 40. annorum in suo statu remanentibus L. 5. C. in quibus caus. in integr. rest. necess. non est.*
- 18.) Non audiendus JOAN. PETRUS SURDUS Decis. 4. n. 16. DOMINICUS GALESIUS de Restit. in integr. c. 2. n. 203. ZANGERUS de Except. p. 3. c. 10. n. 163. Card. de LUCA de Judiciis discurs. 21. n. 38.

Justiniani nullum facit discrimen inter inchoandam, vel continuandam Præscriptionem; sed aperte statuit, Præscriptiones temporales, qualis est etiam Præscriptio decem vel viginti annorum, ipso jure non currere contra Minores in iis casibus, in quibus vetera Jura permiserunt quidem præscriptionis cursum, sed per in integrum restitutionem Minoribus subveniebant, cum melius sit intacta eorum jura servari, quam post causam vulneratam, remedium restitutionis querere. Consequenter vult Justinianus, ut Præscriptio decem vel viginti annorum neque inchoari, neque continuari tempore minoris ætatis possit: at potius, etsi antea jam cœpta fuerit, interim dormiat & suspendatur, donec ille, contra quem præscribitur, attigerit majorem ætatem: tunc enim præscribens prioribus annis conjungit annos sequentes, donec compleatur numerus decem vel viginti annorum, qui contra Majorem fuissent requisiti 19.)

§. 583.

19. Sic statuit L. 3. C. quib. non obijc. long. temp. Præscript. quæ nunquam fuit correctæ.

De Præscriptionibus. 887

§. 583. Pro exemplo ponamus, *Quod*
rem immobilem patris bona fide & *exemplo*
justo titulo possideri a Titio per quin- *declara-*
quennium inter præsentis, adeo ut *tur,*
ad complendam Præscriptionem re-
quiratur adhuc alterum quinquen-
nium: mortuo autem patre succedit
hæres impubes filius: in hoc casu
suspenditur & dormit Præscriptio
contra hunc filium, donec iste ela-
psis annis impubertatis & minorennitatis pervenerit ad annum vigesimum quintum ætatis: tunc enim pergit contra filium currere Præscriptio, contra patrem jam inchoata, eamque Titius complebit computando sequentes quinque annos, qui conjuncti quinquennio jam ante mortem patris elapso, conficiunt decennium, quod in casu proposito etiam contra Majorem fuisset necessarium. Ubi autem Præscriptio etiam contra Majores complenda esset triginta vel quadraginta annorum spatio, uti fit in possessione rei sine titulo: tunc sola dempta ætate pupillari, computantur anni minorennitatis, & post adeptam Majorrennitatem pergitur computando usque ad annos triginta vel quadraginta.

ginta. In Priori casu fingamus, rem immobilem patris absque justo titulo, bona tamen fide a Titio possessam fuisse per quinquennium, adeo ut ad complendam Præscriptionem requirantur adhuc viginti quinque anni. Mortuo patri succedit filius impubes: contra hunc non currit Præscriptio tempore impubertatis: post annum autem decimum quartum ætatis progredietur Titii Præscriptio, computando annos minoris & majoris ætatis, donec compleantur anni triginta, quod fiet, quando dictus filius hæres attigerit annum quadragesimum ætatis suæ.

*III. ut §. 584. III. Interrumpi dicitur Præscriptio, quæ legitime inchoata, sed nondum completa, ita tollitur, ut præscribens necesse habeat, eam de novo inchoare, nec possit tempus præteritum conjungere cum futuro, Naturaliter interrumpitur, quando unum ex substantialibus requisitis cessat, ut bona fides, titulus, possessio; cum enim requiratur continuata possessio, infertur, præscriptionem omnibus illis modis interrumpi, quibus interrumpitur possessio: hæc autem vel *volentibus nobis* amittitur,*

rem

rem derelinquendo, aut alteri tradendo, animo amittendæ possessionis: vel *nobis invitis*, si vi dejiciamur de possessione fundi, nec in continenti recuperemus; aut si mobilium possessio nobis per furtum aut rapinam intervertatur 20.). Quamvis autem per Judicis sententiam possessio postea recuperata fuerit, non computabitur prius tempus, sed post restitutam possessionem de novo usucapiendum erit 21.). Idem est, si fortuita amissione possessio interrumpatur, velut si *pecus aberraverit, aut vas ita exciderit, ut non inveniatur* 22.). Similiter certum est, *desinere me possidere eum locum, quem flumen aut mare occupaverit* 23.), scilicet inundatione diuturna, & non ex consuetudine, ut in Ægypto. Pariter etiam quasi possessio jurium inter-

L 11 rum.

20.) L. 5. ff. de Usurpat. & Usuc.

21.) L. 7. §. 4. ff. pro Emptore. *Cum semel amissa fuerit possessio, initium rursus recuperatæ possessionis spectari oportet.*

22.) L. 3. §. 13. ff. de acquir. vel amitt. possels.

23.) Cit. L. 3. §. 17.

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

rumpitur per prohibitionem, cui possidens acquieverit; vel si iste per vim, aut facta contraria ab usu possessuris impeditus fuerit. Id tamen utilitatis causa constitutum est, ut successor seu universalis, seu particularis continuare censeatur possessionem sui antecessoris, quamvis hæc revera abrupta sit 24.).

Vel Civiliter. §. 585. *Civilis interruptio Præscriptionis est, quæ fit ex Juris auctoritate, etsi nullum ex requisitis Præscriptionis deficiat. Quidquid sit de Jure antiquiore, recentiori Jure interruptitur per citationem ad partis instantiam, a Judice competente decretam, & parti adversæ una cum submisso libello insinuatam 25.). Si tamen Conventus absolvitur, vel Actor a lite desistat, non intelligitur interrupta Præscriptio etiam intuitu Actoris: nam intuitu tertii hæc Civilis interruptio nihil operatur, modo possessio continuetur. Si secuta esset litis contestatio, regulariter requiruntur quadraginta anni ad præ-*

24.) §. 12. seq. Inst. de Usucap.
25.) L. ult. C. de annal. except.

De Præscriptionibus. 891

præscribendum contra Actorem, a die intermissæ litis. Extrajudicialis interpellatio, ac Protestatio, si judicialis fieri non potest 26.), aut quæ ex adductis verosimilibus rationibus merito malam fidem inducit, interruptit Præscriptionem 27.).

§. 586. IV. Denique Præscriptio *IV. ut*
rescinditur per Restitutionem in integrum Majoribus concessam; Minor *rescindatur.*
ætas segura est a Præscriptione ordinaria, ut dictum: quoad Præscriptionem autem longissimi temporis

L 11 2 Mino-

26.) L. 2. C. ibid.

27.) Titulus solus, Insignia & Nomen, quod quis a quodam Regno, Provincia, vel prædio retinet, Præscriptionem alterius non impedit: nec possessori injuriam facit, qui alteri talem titulum aut nomen tribuit. LEYSER. ad Pandect. specim. 463. med. 4. & seqq. DE NEUMANN tom. 4. de Reali Principum Jure lib. 4. tit. 4. §. 525. cui doctrinæ consonat Pontifex Clement. ult. de Sent. Excom. *Si quem sub titulo cujuslibet dignitatis, ex certa etiam scientia, verbo, constitutione, vel literis nominet, honoret, seu quovis alio modo tractet: per hoc in dignitate illa ipsum approbare non intelligitur, aut quicquam ei tribuere novi juris.*

Minores comparantur Majoribus. Cum autem hæc in integrum Relitutum etiam quoad alia negotia frequentem usum habeat, de eadem subjiciemus separatim Titulum.

TITULUS XXII.

TRADITA DE PRÆSCRIPTIONIBUS PRINCIPIA AD CAUSAS PARTICULARES APPLICANTUR.

§. 587.

Ex traditis principis **U**T generalia Principia de Præscriptionibus tradita, rite intelligantur, non alia occurrit aptior ratio, quam si eadem ad Causas particulares decidendas applicentur. Ex innumeris, quæ vasta Volumina implent, paucas seligimus.

Aliqui tenent, scientiam juris alieni non obstare Præscriptioni: §. 588. Inter prima Præscriptionum principia relatam est, ut qui præscribit, in nulla temporis parte rei habeat conscientiam alienæ. Unde quæstio oritur, an sicut scientia rei alienæ, ita etiam scientia juris alieni inducat malam fidem, & impediatur Præscriptionem privativam, qua